

Mårten Olsson
Mark- och Exploateringschef
marten.olsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Samrådssvar gällande vattenförvaltning i Södra Östersjöns vattendistrikt 2021-2027

Sammanfattning

Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt har tagit fram förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer och en delförvaltningsplan med åtgärder mot vattenbrist och torka, inför vattenarbetet 2021–2027. Dessa förslag samråds under sex månader, 1 november 2020–30 april 2021. Synpunkter på samrådsdokumenten ska ha inkommit till Vattenmyndigheten **senast den 30 april 2021**. Samrådshandlingarna gällande miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning för Södra Östersjöns vattendistrikt finns tillgängligt på vattenmyndighetens webbplats: www.vattenmyndigheterna.se.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har berett förslag till yttrande från Trelleborgs kommun inom olika avdelningarna inom samhällsbyggnads- förvaltningen samt i samråd med Tekniska serviceförvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden har beslutat att anta förvaltningens förslag till yttrande och översända det till kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämndens yttrande framhåller vikten av en effektiv vattenvårdsförvaltning i samverkan för att åtgärda aktuella problem samt att resurser avsätts för kommunens arbete med detta. Samhällsbyggnadsnämndens yttrande finns under rubriken Ärendet.

Vattenmyndigheten för Södra Östersjön ser helst att synpunkter på förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer samt åtgärdsprogram besvaras via en webbenkät vilket innebär att synpunkterna kopieras in i enkäten på aktuellt ställe. Byråinspektör Per-Arne Johansson, Samhällsbyggnadsförvaltningen, åtar sig att fylla i enkäten.

Beslutsunderlag

KS tjänsteskrivelse Samrådssvar gällande vattenförvaltning 2021-27 (denna skrivelse)

Samhällsbyggnadsnämndens synpunkter på samrådshandlingarna
Samrådshandlingar gällande vattenförvaltning i Södra Östersjöns vattendistrikt 2021-27

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta

att anta samhällsbyggnadsnämndens synpunkter på Samråd gällande vattenförvaltning i Södra Östersjöns vattendistrikt 2021-2027 som kommunstyrelsens eget samrådssvar.

att Trelleborgs kommun yttrar sig enligt samrådssvaret via Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikts webbenkät.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden

Tekniska servicenämnden

Byrånspektör Per-Arne Johansson, Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ärendet

Förslag till miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning för Södra Östersjöns vattendistrikt 2021-2027.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att framhålla följande synpunkter på förslag till miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning för Södra Östersjöns vattendistrikt 2021-2027:

Förvaltningsplan

- Förvaltningsplanen beskriver tillståndet hos vattnen i distriktet, hur vattnet övervakas och används. Förvaltningsplanen ger en god överblick av de problem och risker som finns i Södra Östersjöns vattendistrikt.
Men är det motiverat att ha så omfattande och så många olika dokument? Ett dokument som mer konkret och tydligare beskriver arbetet med att nå god status för våra vatten skulle vara önskvärt. Kanske kunde en enklare och lättare version av dokumentet vara ett alternativ.
- Processen att genomföra åtgärder är för långsam och borde gå snabbare. Vattenförvaltningsarbetet har nu pågått i flera cykler och målåren för att nå god status har hela tiden skjutits framåt. Det skulle vara önskvärt om mer resurser kunde avsättas till vattenförvaltningsarbetet för att snabbare kunna nå målen om god status i våra vattenförekomster. Det behövs också fler och tydligare, mer konkreta vägledningar från statliga myndigheter för att nå målen.
- Att driva vattenvårdsarbetet i Sverige i samverkan mellan statliga och kommunala myndigheter, vattenråd, organisationer med flera har många fördelar, bland annat är det ett kostnadseffektivt arbetssätt med målsättningen att förbättra statusen i våra vatten. Vatten känner inte av några gränser och samarbete och samverkan är viktiga för att statusen i våra vatten ska förbättras och inte försämrats.
- I förvaltningsplanen, sid 42 - karta 5, beskrivs sydvästra Skåne som osäker risk för övergödning. Kartan visar bara vattenförekomster och att det för dessa föreligger risk att inte nå god status p g a övergödning.
Miljöövervakning sker i området och mätningarna visar att hela området har risk att inte nå god status på grund av övergödning. Detta borde förtydligas.

- I förvaltningsplanen, sid 52 belyses miljögifter. En sammanställning av prioriterade ämnen i början av kapitlet skulle underlätta genomläsningen av avsnittet.
Mikroplaster får en allt större påverkan på miljön.
Hur mikroplaster kan påverka riskbedömning, ytvattenstatus och grundvattenstatus borde också finnas med i dokumentet. Mikroplaster kan eventuellt bli ett framtida problem både för ytvatten och för grundvatten.
- Förvaltningsplanen borde också belysa om det finns fler ämnen som borde ingå som prioriterade ämnen i miljöövervakningen, såsom fler ämnen i PFAS-gruppen än bara PFOS samt fler ftalater än ftalaten DEHP. DEHP används som mjukgörare i plast och gummi.
- I förvaltningsplanen står ”En påverkanskälla är det som orsakar ett miljöproblem.” Avloppsreningsverk identifieras sedan som en av flera betydande påverkanskällor.
Det är missvisande att beskriva allmänna avloppsreningsverk som källor till utsläpp. Åtgärder mot utsläpp från tätorter bör i första hand vidtas där de uppstår (vid källan). Skillnad bör göras mellan föroreningar som det är mest effektivt att rena nedströms i allmänna avloppsreningsverk och föroreningar som måste åtgärdas uppströms vid källan. Reningsverken är självklara övervakningspunkter för utsläpp till vatten, men det gör dem inte till utsläppskällor. Viss påverkan på vattenförekomsterna är inte heller möjligt att motverka på lokal nivå för ett enskilt avloppsreningsverk.
Utsjövatten från havet som för med sig fosfor och kväve till kustvattenförekomster är ett sådant exempel.
Om miljökvalitetsnormer med mindre stränga krav vore möjliga att föreskriva, men ändå inte föreskrivs, kan det få konsekvenser i ett större perspektiv. Det kan påverka tillåtligheten för allmänna avloppsreningsverk som i grunden är miljöskyddande verksamheter. Om vattenmyndigheterna väntar med att meddela eventuella undantag, flyttas utredningsbördan till de som senare söker tillstånd för en verksamhet eller blir föremål för tillsyn.
Med bakgrund mot ovan önskas dels ett tydligare uppströmsperspektiv, dels att eventuell möjlighet till att meddela undantag eller att KMV (kraftigt modifierad vattenförekomst) -förklara en vattenförekomst när det finns förutsättningar för det, förtydligas i remissunderlaget.

Miljökvalitetsnormer

- För att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas behöver miljötillsynen även utvecklas från att vara i huvudsak händelsestyrd till att bli mer strategiskt planerad. För att detta ska bli möjligt behövs mer resurser till kommunernas tillsyn. Kommunernas arbete med miljötillsyn, för att uppnå god status i vattenförekomster, finansieras i huvudsak genom tillsynsavgifter.
- Vattenförekomsten V Sydkustens kustvatten är ej bedömd utifrån övervakningsstationer inom vattenförekomsten, avseende

kvalitetsfaktorerna total mängd fosfor och total mängd kväve. Den är bedömd utifrån extrapolering från närliggande förekomster.

Vattenförekomsten får, enligt VISS, undantag till 2027 på grund av kunskapsbrist. Om statusen av denna anledning blivit felklassificerad ökar risken för att statusbedömningen utlöser onödiga åtgärdskrav eller att en utbyggnad av VA-verksamheten inte tillåts.

Åtgärdsprogrammet

- En del kostnader kan inte finansieras genom ökade tillsynsavgifter exempelvis för ärenden som överklagas saknas de lagstöd att få ta ut avgifter. Det finns också annat arbete och kostnader som belastar kommunen som till exempel att yttra sig till länsstyrelsen eller bidra med underlag. Det är därför angeläget att ökade medel och resurser tillförs kommunerna för att möjliggöra en effektiv miljötillsyn. Ett antal av de åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet kan finansieras med tillsynsavgifter eller med statligt stöd, men flera åtgärder har i princip ingen finansiering.
- I åtgärdsprogrammet, sid 145 förslag till åtgärdsprogram- kommunerna åtgärd 3, framhålls att kommunerna ska säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag. Tillstånd för vattenuttag lämnas av länsstyrelserna.
- Åtgärderna som föreslås i åtgärdsprogrammet för att sanera förorenade områden för att minska miljögifter är bra och viktiga åtgärder. Länsstyrelserna och kommunerna arbetar idag med saneringsprojekt och arbetet måste prioriteras efter miljökvalitetsnormerna för vatten. Tillsynen behöver också syfta till att höja kunskapsnivån hos verksamhetsutövare inom ramen för deras egenkontroll. Kunskapen är nödvändig för att kunna göra bedömningar av behovet av att utföra skyddsåtgärder.
- Växtskyddsmedel är ämnen som kan påverka grundvattenkvaliteten och försämra statusen i grundvattnet. Det kan finnas ett behov av att se bekämpningsmedelsförordningen för att möjliggöra ett effektivare och tydligare tillsynsarbete gällande växtskyddsmedel. I vissa sammanhang kan det finnas behov av ett restriktivare förhållningssätt till växtskyddsmedel. I det fall fastighetsägare drabbas ska möjligheter till ekonomiskt stöd finnas för att kompensera verksamhetsutövare för inkomstbortfall vid förbud mot spridning av växtskyddsmedel. Det bör också finnas möjligheter att stimulera odling av grödor som inte kräver växtskyddsmedel. Speciellt fokus skulle också kunna läggas på analys av gamla bekämpningsmedel som paraquat, och DDT-föreningar.
- Den fysiska planeringen är ett viktigt verktyg för att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar vattenanvändning och skydd av vattenresurserna. Samhällsbyggnadsförvaltningen välkomnar föreslagna åtgärder som syftar till att underlätta tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten i detalj- och översiktsplaneringen. Även om flertalet åtgärder redan idag beaktas så är det bra att miljökvalitetsnormens betydelse lyfts och stärks.

Förvaltningen ser särskilt positivt på att länsstyrelsens vägledning till kommunerna i dessa frågor föreslås utvecklas.”

- Enligt VISS är Smygehamns avloppsreningsverk utpekad med möjlig åtgärd för att minska påverkan från reningsverk. Åtgärden ska syfta i minskning av totalkväve kg/år, startår 2022. Miljöprövningsdelegationen lämnade i september 2020 tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid Smygehamns avloppsreningsverk. I prövningen har Länsstyrelsen tagit miljökvalitetsnormerna i Ö Sydkustens kustvatten i beaktande och Trelleborgs kommun anser att åtgärder utöver de som det nya miljötillståndet omfattar inte är motiverade.
- Planer och planering kan vara viktiga instrument för styrning. Åtgärdsförslagets utformning gör dock att det finns risk att resurser och tid måste läggas på att administrera nya planer, istället för fokus på konkreta åtgärder. Önskemål om förlängd åtgärdstid från tre år till åtminstone sex år, då vattenskyddsåtgärder normalt tar lång tid att färdigställa. (VA-taxan får inte finansiera skydd av enskilda dricksvattentäkter, vilket är en del av punkt (a) i kommunernas åtgärd 3 som berör dricksvattenskydd).
- Åtgärd 5, VA-plan inklusive dagvatten, kommer att kräva utredningar och tillägg till kommunens befintliga VA-plan, nästa gång den ska revideras.
- VA-huvudmannen sympatiserar med planerna för omprövning och förslag på tillsyn av vattenuttag, vilket behövs. ”Rådgivning” är ett återkommande tema i delförvaltningsplanen. Önskvärt vore mer fokus mot information, marknadsföring och krav samt exemplifierande av potentiella åtgärder. Trelleborgs kommuns VA-organisation vill också påtala vikten av att resultat från inhämtning av mätningar och analyser kommuniceras åter, så att det kan användas i vidare arbete med informationsinsatser och kravställande i kommunerna.

Beskrivning av ärendet

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt har beslutat om att översända förslag för miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning på samråd.

Sedan år 2000 pågår inom EU ett arbete med en gemensam vattenpolitik, arbetet styrs av det så kallade vattendirektivet. Syftet med direktivet är att skydda och förbättra vattenkvaliteten i vattendrag, sjöar, grundvatten och kustnära havsområden. En viktig del i arbetet är att alla berörda, myndigheter, organisationer, företag och privatpersoner, ska kunna vara delaktiga. Samrådet syftar till att samla in synpunkter från olika aktörer så att beslut kan fattas utifrån ett så brett underlag som möjligt.

Förvaltningsplanen beskriver tillståndet i yt- och grundvattenförekomster i distriktet. Dessutom redovisas de betydande påverkanstryck från mänsklig verksamhet som finns och vilka miljöproblem de orsakar. Utifrån dessa bedömningar föreslår Vattenmyndigheten mål för arbetet med att åtgärda denna påverkan i form av miljökvalitetsnormer (MKN). För att se till att

miljökvalitetsnormerna följs behöver myndigheter och kommuner sedan genomföra de åtgärder som framgår av Vattenmyndighetens förslag till Åtgärdsprogram 2021–2027.

Samrådshandlingarna gällande miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning för Södra Östersjöns vattendistrikt finns tillgängligt på vattenmyndighetens webbplats: www.vattenmyndigheterna.se.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har berett möjlighet från olika avdelningarna inom samhällsbyggnad förvaltningen samt Tekniskaserviceförvaltningen att inkomma med synpunkter.

Vattenmyndigheten för Södra Östersjön ser helst att synpunkter på förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer samt åtgärdsprogram besvaras via en webbenkät vilket innebär att synpunkterna kopieras in i enkäten på aktuellt ställe.